

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 145/2011-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. apríla 2011 predbežne prerokoval sťažnosti F. K. a A. B., obaja t. č. vo väzbe, zastúpených advokátom JUDr. S. J., B., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, práva zaručujúceho zákaz mučenia podľa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, odboru Bratislava, 1. oddelenia vyšetrovania v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: PPZ-25/BOK-B1-2010, postupom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. VII/2 Gv 16/10, postupom Špecializovaného trestného súdu – pracovisko Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 17/2010 a jeho uznesením z 13. decembra 2010 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tost 47/2010 a jeho uznesením z 20. decembra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti F. K. a A. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 20. februára 2011 elektronicky doručené (písomne doplnené predložením originálov sťažností 23. februára 2011) sťažnosti F. K. a A. B., obaja t. č. vo väzbe (ďalej aj „sťažovateľ 1“, „sťažovateľ 2“ a spolu „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. S. J., B., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, práva zaručujúceho zákaz mučenia podľa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, odboru Bratislava, 1. oddelenia vyšetrovania (ďalej len „úrad boja proti organizovanej kriminalite“) v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: PPZ-25/BOK-B1-2010, postupom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „špeciálna prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. VII/2 Gv 16/10, postupom Špecializovaného trestného súdu – pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 17/2010 a jeho uznesením z 13. decembra 2010 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tost 47/2010 a jeho uznesením z 20. decembra 2010.

Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 100/2011-16 z 8. marca 2011 boli sťažnosti sťažovateľov spojené na spoločné konanie z dôvodu ich skutkovej a právnej súvislosti. Obe sťažnosti mali takmer totožný obsah, sťažovatelia v nich namietali takmer totožné práva postupom a rozhodnutiami totožných orgánov verejnej moci v rámci trestného stíhania, kde vystupujú v procesnom postavení obvinených.

Sťažovatelia v sťažnosti uviedli, že sú stíhaní vyšetrovateľom úradu boja proti organizovanej kriminalite v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: PPZ-25/BOK-B1-2010, pričom 16. februára 2010 im bola obmedzená osobná sloboda a boli vzatí do väzby.

O návrhu prokurátora špeciálnej prokuratúry na predĺženie lehoty trvania ich väzby rozhodol špecializovaný trestný súd uznesením sp. zn. Tp 17/2010 z 13. decembra 2010 tak, že túto lehotu predĺžil do 31. marca 2011.

Sťažovatelia uviedli, že proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa podali sťažnosti, o ktorých rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Tost 47/2010 z 20. decembra 2011 tak, že ich zamietol.

Sťažovatelia v sťažnostiach namietali, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo ukončené prípravné konanie, a teda, že v ich trestnej veci sú závažným spôsobom porušované ich „*práva na spravodlivé a rýchle konanie*“. V tejto súvislosti uviedli, že od vznesenia obvinenia bolo v priebehu konania vypočutých 26 osôb, z toho 10 obvinených, že sa uskutočnilo 52 výsluchov, ale že priebeh prípravného konania je poznačený jednomesačnými až dvojmesačnými priesťahmi vyvolávajúcimi nežiaduci stav, ktorý negatívnym spôsobom zasahuje do ich práva na spravodlivý proces.

Sťažovatelia v sťažnostiach poukázali na nimi tvrdené nedostatky v postupe a rozhodnutiach špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu.

Vo vzťahu k uzneseniu špecializovaného trestného súdu sp. zn. Tp 17/2010 z 13. decembra 2010 sťažovatelia uviedli, že toto rozhodnutie síce obsahuje viacstranové odôvodnenie, ale že právny názor tohto súdu, ako aj odôvodnenie ďalšieho trvania väzby skutkovými okolnosťami sú zhrnuté na troch stranách. Okrem toho sťažovatelia tomuto rozhodnutiu vytýkali, že neobsahuje dostatočné odôvodnenie, pokiaľ ide o dôvodné podozrenie zo spáchania trestnej činnosti, poukázali na to, že špecializovaný trestný súd vzal do úvahy len výpoveď chráneného svedka, ktorá je v ich neprospech, a ostatné dôkazy, ktoré ako uvádzajú, vyznievajú v ich prospech, špecializovaný trestný súd nezohľadnil a pri

predĺžení lehoty trvania ich väzby sa stotožnil len s návrhom prokurátora špeciálnej prokuratúry. Okrem toho sťažovateľ 1 tvrdil, že nie je stíhaný za násilnú trestnú činnosť, a preto pri rozhodovaní o zákonnosti väzby mal špecializovaný trestný súd túto okolnosť zohľadniť.

Namietanému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovatelia vytýkali to, že automaticky prebral názor súdu prvého stupňa a že z nepochopiteľných príčin poukázal na aktuálnosť skôr prijatých rozhodnutí týkajúcich sa zákonnosti ich väzby. Sťažovatelia ďalej tvrdili, že z rozhodnutia najvyššieho súdu nie je zrejmé, z akých dôkazov vyplýva dôvodnosť ich podozrenia zo spáchanej trestnej činnosti, a že v tomto ohľade je potrebné toto rozhodnutie považovať za nedostatočne odôvodnené. Okrem toho sťažovatelia tvrdili, že argumentácia najvyššieho súdu o tom, že v danom prípade neboli zistené žiadne priesťahy v prípravnom konaní, neobstojí, ako tiež neobstojí to, že najvyšší súd konštatoval, že ide o súdne konanie, aj keď konanie je ešte len v štádiu prípravného konania, a že na hlavnom pojednávaní 13. decembra 2010 sa rozhodovalo o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby, hoci žiadne hlavné pojednávanie sa ešte nemohlo konať. Tieto skutočnosti podľa sťažovateľov svedčia o tom, že najvyšší súd k prerokovaniu zákonnosti ich väzby pristúpil rutínovým spôsobom. Okrem toho sťažovateľ č. 2 spochybnil dôveryhodnosť jedného zo svedkov, ktorého označil za „*profesionálneho svedka*“, ktorý sa snaží exculpovať z trestnej činnosti.

Porušenie práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru sťažovatelia videli v tom, že ich osobná sloboda je obmedzovaná nezákonne, že nebola dostatočne preukázaná ani len existencia dôvodného podozrenia zo spáchania trestnej činnosti ani žiadne okolnosti odôvodňujúce potrebu zabránenia v páchaní trestnej činnosti alebo zamedzenia ich úteku.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 sťažovatelia citujúc judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) uviedli: „*Primeranosť lehoty držania obvinených vo väzbe nemožno posudzovať abstraktne, ale podľa osobitosti*

každého prípadu, každého jedného obvineného. Tým, že sťažovateľ je priamo v rozhodovaní spájaný s ďalšími obvinenými v prípade a o týchto sa rozhoduje un bloc, dochádza k porušovaniu tohto základného pravidla.“ V tejto súvislosti sťažovatelia tvrdili, že dôvodné podozrenie zo spáchania trestnej činnosti nestačí na to, aby bola väzba predĺžovaná, ale že k tomu musia pristúpiť ďalšie skutkové okolnosti odôvodňujúce ďalšie trvanie väzby. Podľa názoru sťažovateľov však takéto konkrétne skutočnosti v rozhodnutí najvyššieho súdu absentujú. Podľa ich názoru nie sú dané žiadne dôvody útekovej, kolúznej ani preventívnej väzby. Sťažovateľ 2 zároveň dodal, že neexistujú žiadne dôkazy o tom, že by sa nejakým spôsobom snažil niekoho ovplyvňovať, a tým mariť vyšetrowanie. Poukázal na to, že trestnej činnosti, ktorá mu je kladená za vinu, sa mal dopustiť v roku 2007 a že ku dňu vzatia do väzby (16. februára 2010) mal dostatok času niekoho ovplyvňovať, ale že tak neučinil, a taktiež popieral, že by na špecializovanom trestnom súde 20. augusta 2010 ovplyvňoval jedného z obvinených, pretože pri úkone pri ňom ani nesedel.

Porušenie práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru sťažovatelia videli v tom, že najvyšší súd o ich sťažnosti proti uzneseniu špecializovaného trestného súdu rozhodol na neverejnom zasadnutí bez ich prítomnosti, ako aj bez prítomnosti ich obhajcu. Okrem toho sťažovatelia tvrdili, že až do 21. februára 2011 nebolo ich obhajcovi umožnené nazrieť do časti vyšetrovacieho spisu z dôvodu nebezpečenstva zmarenia účelu trestného konania.

K namietanému porušeniu základného práva na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy sťažovatelia uviedli, že pri rozhodovaní o zákonnosti väzby obidva súdy vzali do úvahy len argumentáciu prokurátora a dôkazy v ich neprospech, zatiaľ čo dôkazy obhajoby ostali podľa ich vyjadrenia nepovšimnuté. Okrem toho sťažovatelia namietali, že ich obhajcovi neboli dosiaľ doručené niektoré znalecké posudky či uznesenia o pribratí znalca. Sťažovatelia taktiež namietali, že sudca špecializovaného trestného súdu pri ich výsluchu 13. decembra 2010 bezdôvodne zastavil reč ich obhajcu, aj napriek tomu, že súvisela s predmetom konania. V tejto súvislosti sťažovatelia poukázali na „praktiky“ vyšetrowateľa v súvislosti so zasielaním upovedomení o procesných úkonoch, z ktorých nie je jasné, ktorá

osoba má byť vypočutá, ako aj v súvislosti s nevyužitím právnych prostriedkov, ktoré zákon vyšetrovateľovi poskytuje v prípadoch, ak sa predvolaná osoba nedostaví k úkonu.

Porušenie základného práva sťažovateľov na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru podľa ich názoru spočíva v tom, že špecializovaný trestný súd a najvyšší súd nedostatočne odôvodnili svoje rozhodnutia o predĺžení lehoty trvania väzby, čo vyústilo do nepreskúmateľnosti týchto súdnych rozhodnutí. Podľa vyjadrenia sťažovateľov tieto rozhodnutia sa vyznačujú aj vysokou mierou arbitrárnosti.

Sťažovateľ 1 namietal aj porušenie svojho práva zaručujúceho zákaz mučenia podľa čl. 3 dohovoru, čo odôvodnil tým, že v ústave, kde vykonáva väzbu, je od 16. februára 2010 umiestnený v izolácii od iných osôb. Podľa vyjadrenia sťažovateľa možno v danom prípade hovoriť až o umiestnení v tzv. segregáčnej cele, čo má negatívny vplyv na jeho psychickú pohodu. Sťažovateľ tvrdil, že je úlohou orgánov činných v trestnom konaní zabezpečiť mu vyhovujúce podmienky výkonu väzby.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľa žiadali, aby ústavný súd prijal ich sťažnosti na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil:

„Postupom Prezídia Policajného Zboru, Úrad boja proti organizovanej kriminalite, Odbor Bratislava I, 1. Oddelenie vyšetrovania, Pribinova č. 2, 812 72 Bratislava v konaní vedenom pod ČVS: PPZ-25/BOK-B1-2010, Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR, Štúrova 2, 812 85 Bratislava pod sp. zn. VII/2 Gv 16/10 došlo k porušeniu práva sťažovateľa na slobodu a bezpečnosť v zmysle čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a ods. 4 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 17 ods. 5 Ústavy SR.

Postupom a rozhodnutím Špecializovaného trestného súdu v Pezinku - Pracovisko Banská Bystrica ul. ČSA 7, 974 01 Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 17/2010 v rozhodovaní o predĺžení lehoty väzby a postupom a rozhodnutím Najvyššieho súdu SR, Župné námestie 13, 814 90 Bratislava, v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tost 47/2010 došlo k porušeniu práva sťažovateľa na rovnosť účastníkov v konaní podľa článku 47 ods. 3 Ústavy SR, práva na slobodu a bezpečnosť v zmysle čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3

a ods. 4 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 17 ods. 5 Ústavy SR.

Postupom a rozhodnutím Špecializovaného trestného súdu v Pezinku - Pracovisko Banská Bystrica ul. ČSA 7, 974 01 Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 17/2010 v rozhodovaní o predĺžení lehoty väzby a postupom a rozhodnutím Najvyššieho súdu SR, Župné námestie 13, 814 90 Bratislava, v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tost 47/2010 došlo k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ústavný súd prikazuje Prezídiu Policajného Zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, Odbor Bratislava I, 1. Oddelenie vyšetrovania, Pribinova č. 2, 812 72 Bratislava, aby v konaní vedenom pod ČVS: PPZ-25/BOK-B1-2010 postupoval v súlade so zákonom č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok, bez zbytočných prieťahov.

Ústavný súd prikazuje Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR, Štúrova 2, 812 85 Bratislava pod sp. zn. VII/2 Gv 16/10, aby postupovala v súlade so zákonom č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok, bez zbytočných prieťahov.

Uznesenie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. Tp 17/2010 zo dňa 13. 12. 2010 a Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1 Tost 47/2010 zo dňa 20. 12. 2010 sa zrušujú.“

Sťažovateľ 1 navyše žiadal, aby ústavný súd v náleze vyslovil:

„Postupom Prezídia Policajného Zboru, Úrad boja proti organizovanej kriminalite, Odbor Bratislava I, 1. Oddelenie vyšetrovania, Pribinova č. 2, 812 72 Bratislava v konaní vedenom pod ČVS: PPZ-25/BOK-B1-2010, Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR, Štúrova 2, 812 85 Bratislava pod sp. zn. VII/2 Gv 16/10 došlo k porušeniu práva sťažovateľa na zákaz mučenia, neľudského a ponižujúceho zaobchádzania v zmysle čl. 3 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (v tomto prípade sťažnosti) podľa § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Pri prerokovaní tých častí sťažností, ktorými sťažovatelia namietali porušenie svojich práv postupom a uznesením špecializovaného trestného súdu sp. zn. Tp 17/2010 z 13. decembra 2010, ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy. Toto ustanovenie limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, a to tým spôsobom, že ochrany základného práva a slobody sa na ústavnom súde možno domáhať v prípade, ak takúto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné súdy.

Vo vzťahu k postupu a rozhodnutiu špecializovaného trestného súdu ako súdu prvého stupňa sťažovatelia využili možnosť, ktorú im ponúka Trestný poriadok, a na základe opravných prostriedkov o zákonnosti väzby konal a rozhodol najvyšší súd. Právo druhostupňového súdu preskúmať na základe podanej sťažnosti uznesenie súdu prvého stupňa, a poskytnúť tak ochranu práv sťažovateľov vylučuje právomoc ústavného súdu bezprostredne preskúmať uznesenie špecializovaného trestného súdu v namietanej veci.

Vzhľadom na uvedené bolo potrebné sťažnosti v týchto častiach odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na ich prerokovanie (obdobne napr. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 208/08, III. ÚS 48/2010).

Pokiaľ ide o námietky sťažovateľov o porušení ich základného práva na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tost 47/2010 z 20. decembra 2010, tieto ústavný súd už na predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Namietané rozhodnutie najvyššieho súdu sa týkalo rozhodovania o zákonnosti väzby.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že rešpektuje prax ESĽP, podľa ktorej osobnú slobodu chráni v zásade čl. 5 dohovoru (napr. rozsudok De Wilde et al v. Belgicko z 18. júna 1971, AČ. 12, § 65, § 67, § 71, § 72, § 73, § 75, § 76, § 77 atď.), respektíve čl. 17 ústavy, pretože predstavujú prísnejšiu a špeciálnu úpravu dodržania zásad spravodlivého procesu u osoby pozbavenej osobnej slobody, než aký má na mysli čl. 6 ods. 1 dohovoru (prípadne čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 47 ods. 3 ústavy alebo napr. čl. 48 ods. 2 ústavy). Ustanovenia čl. 5 dohovoru a čl. 17 ústavy zahŕňajú hmotné a tiež procesné atribúty práva na osobnú slobodu vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení, a preto na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe sú aplikovateľné tieto špeciálne ustanovenia o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 6 ods. 1 dohovoru o práve na spravodlivé súdne konanie či ustanovenie čl. 47 ods. 3 ústavy garantujúce rovnosť účastníkov v konaní (obdobne napr. III. ÚS 155/09, III. ÚS 287/2010, III. ÚS 1/2011).

Sťažovateľ 1 v časti sťažnosti namietal aj porušenie práva podľa čl. 3 dohovoru postupom úradu boja proti organizovanej kriminalite v konaní vedenom od sp. zn. ČVS: PPZ-25/BOK-B1-2010 a postupom špeciálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. VII/2 Gv 16/10, čo odôvodnil tým, že od 16. februára 2010 je v ústave, kde vykonáva väzbu umiestnený v cele oddelene od ostatných osôb, čo nepriaznivo pôsobí na jeho psychický stav.

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ 1 túto časť sťažnosti žiadnym spôsobom neodôvodnil, len bez ďalšieho konštatoval, že umiestnenie na cele separovane od iných osôb znamená porušenie jeho práva zaručujúceho zákaz mučenia podľa čl. 3 dohovoru.

Vzhľadom na nedostatok odôvodnenia nemohol ústavný súd ani preskúmať vznesenú námietku proti úradu boja proti organizovanej kriminalite ani voči špeciálnej prokuratúre, a preto v tejto časti sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd zastáva názor, že umiestnenie osoby pozbavenej osobnej slobody v samostatnej cele automaticky neznamená namietané porušenie označeného práva. Napr. podľa § 10 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 437/2006 Z. z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu väzby v znení neskorších predpisov, ak obvinený vyhlási hladovku, umiestni sa v cele samostatne. To znamená, že s umiestnením osoby na cele oddelene od iných osôb počíta aj právna úprava. V nadväznosti na to ústavný súd považuje za dôležité uviesť, že keďže sťažovateľ 1 bližšie nešpecifikoval, akým spôsobom sa mali úrad boja proti organizovanej kriminalite či špeciálna prokuratúra podieľať na porušení tohto práva, zo zrejmých dôvodov nemohol nájsť ani príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením práva podľa čl. 3 dohovoru a postupom označených orgánov verejnej moci.

Z uvedeného dôvodu je sťažnosť v tejto časti zjavne neopodstatnená.

Okrem toho ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ 1 v súlade s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde nepreukázal, že pred podaním sťažnosti ústavnému súdu svoje právo

podľa čl. 3 dohovoru bránil využitím všetkých právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na jeho ochranu účinne poskytuje.

V tejto súvislosti ústavný súd dáva do pozornosti ustanovenie § 18 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“), podľa ktorého prokurátor dozerá na to, aby v miestach, kde sa vykonáva väzba, trest odňatia slobody,... boli držané osoby len na základe rozhodnutia súdu... a aby sa v týchto miestach dodržiavali zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy.

Z obsahu sťažnosti sťažovateľa 1 ani jej príloh nevyplýva, aby sa sťažovateľ predtým, než podal sťažnosť ústavnému súdu, domáhal ochrany svojho práva podľa čl. 3 dohovoru na príslušnom orgáne prokuratúry. Z tohto dôvodu sťažnosť v tejto časti je neprípustná.

V časti sťažnosti sťažovatelia namietali prietahy v konaní úradu boja proti organizovanej kriminalite a v postupe špeciálnej prokuratúry. Vo vzťahu k uvedenému sťažovatelia namietali porušenie základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru.

Pri odôvodnení týchto námietok sťažovatelia argumentovali obdobiami nečinnosti vyšetrovateľa úradu boja proti organizovanej kriminalite v trvaní jedného až dvoch mesiacov medzi jednotlivými úkonmi prípravného konania.

Bez ohľadu na to, že sťažovatelia v naznačených súvislostiach nenamietali porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktoré je potrebné na daný prípad aplikovať, pretože orgány činné v trestnom konaní nerozhodovali v okolnostiach daného prípadu o zákonnosti väzby, kedy je aplikovateľný čl. 17 ústavy a čl. 5 dohovoru, ale vykonávali úkony trestného (prípravného) konania, v rámci ktorého sa koná o trestnom obvinení konkrétnych osôb, ústavný súd považoval za potrebné sa k tejto námietke vecne vyjadriť.

Ústavný súd zistil, že sťažovateľom bolo vznesené obvinenie uznesením vyšetrovateľa úradu boja proti organizovanej kriminalite sp. zn. ČVS: PPZ-25/BOK-B1-2010 zo 16. februára 2010. V prípade sťažovateľa 1 išlo o vznesenie obvinenia za zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a za pokračujúci obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a) a b) Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona sčasti dokonaný, sčasti v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona. V prípade sťažovateľa 2 išlo o vznesenie obvinenia za zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona, obzvlášť závažný zločin vydieračského únosu podľa § 186 ods. 1 a 2 písm. b), ods. 3 písm. a) a ods. 4 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) a § 141 písm. a) Trestného zákona, sčasti dokonaný, sčasti vo vzťahu k § 186 ods. 3 písm. a) Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona a ďalšie obzvlášť závažné zločiny (hrubý nátlak, všeobecné ohrozenie, podvod, ublíženie na zdraví) a zločin (poškodzovanie cudzej veci).

Ústavný súd konštatuje, že doterajšia dĺžka prípravného konania – od vznesenia obvinenia (takmer 14 mesiacov) spolu s charakterom prerokovávanej veci vyznačujúcej sa potrebou rozsiahleho dokazovania (výsluchy viacerých obvinených, svedkov, poškodených, znalecké dokazovanie) a veľkým počtom dosiaľ vo veci vykonaných úkonov zatiaľ nesignalizuje možnosť porušenia základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Na základe uvedeného sú sťažnosti sťažovateľov v týchto častiach zjavne neopodstatnené, a preto ich ústavný súd z tohto dôvodu odmietol.

Navyše, sťažovatelia v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde ani nepreukázali, že pred podaním sťažnosti ústavného súdu využili možnosť, ktorú im ponúka Trestný poriadok v ustanovení § 210, podľa ktorého obvinený má právo kedykoľvek v priebehu vyšetrovania žiadať prokurátora, aby bol preskúmaný postup policajta, najmä aby boli odstránené prieťahy alebo iné nedostatky vo vyšetrovaní. Taktiež sťažovatelia nepreukázali, že vo vzťahu k postupu špeciálnej prokuratúry v otázkach prieťahov v konaní, žiadali

prostredníctvom podnetu podľa § 31 a násl. zákona o prokuratúre o preskúmanie postupu dozorujúceho prokurátora. Z tohto dôvodu sú sťažnosti v týchto častiach neprípustné.

Sťažovatelia namietali aj iné závady v postupe vyšetrovateľa (postup pri upovedomovaní obhajcu o úkonoch trestného konania), či prokurátora (preferovanie dôkazov v neprospech sťažovateľov pri návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby, neumožnenie nazretia do časti spisu z dôvodu obáv zmarenia vyšetrovania), ale v tomto smere považuje ústavný súd za potrebné upriamiť pozornosť na to, že trestné konanie je v štádiu prípravného konania, a preto všetky nedostatky je stále možné namietat', či už podaním žiadosti podľa § 210 Trestného poriadku, či podnetov podľa § 31 a násl. zákona o prokuratúre.

Okrem toho sťažovatelia môžu nedostatky v postupe orgánov činných v trestnom konaní (aj s ohľadom na porušenie práv obhajoby) namietat' aj v odvolacom konaní, samozrejme, za predpokladu, že vec sa dostane do štádia konania pred súdom, ktorý prijme rozhodnutie, s ktorým sťažovatelia prejavia nespokojnosť. V takom prípade odvolací súd napr. podľa § 321 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zruší napadnutý rozsudok aj pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť' objasnenie veci alebo právo obhajoby. Za určitých okolností majú sťažovatelia právo namietat' isté vady trestného konania aj v rámci dovolacieho konania (§ 371 Trestného poriadku).

Ústavný súd vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru postupom úradu boja proti organizovanej kriminalite a postupom špeciálnej prokuratúry konštatuje, že aj napriek tomu, že jednotlivými námietkami, ktoré sťažovateľ subsumoval pod uvedené články ústavy a dohovoru, sa už ústavný súd zaoberal, považoval za potrebné poukázať na to, že tieto práva orgány činné v trestnom konaní ani nemohli porušiť, pretože ich porušenie sa viaže na rozhodovanie o zákonnosti väzby. V tomto prípade o zákonnosti väzby, respektíve o predĺžení lehoty trvania väzby sťažovateľov rozhodoval špecializovaný trestný súd a najvyšší súd.

Keďže ústavný súd zvyšné časti sťažností z rôznych dôvodov odmietol, ostávalo už len posúdiť, či postupom a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tost 47/2010 z 20. decembra 2010 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 17 ods. 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Vo vzťahu k uvedenému sťažovateľa predostreli námietky, ktoré sa týkali porušenia zásady kontradiktórnosti konania, pretože na neverejnom zasadnutí najvyššieho súdu neboli vypočutí k zákonnosti ich väzby, respektíve, že najvyšší súd rozhodol v ich neprítomnosti, ako aj v neprítomnosti ich obhajcu. Zároveň namietali, že rozhodnutie najvyššieho súdu neobsahuje konkrétne skutočnosti odôvodňujúce potrebu predĺženia ich väzby.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľov, v rámci ktorej tvrdili, že došlo k porušeniu čl. 5 ods. 4 dohovoru, pretože neboli vypočutí (neboli prítomní) na neverejnom zasadnutí najvyššieho súdu, ústavný súd zo „zápisnice o výsluchu obvinených“ špecializovaného trestného súdu sp. zn. Tp 17/10 z 13. decembra 2010 zistil, že pri rozhodovaní o tom, či sú dané dôvody na predĺženie lehoty trvania väzby, boli sťažovatelia vypočutí sudcom pre prípravné konanie.

Potom, ako sa k dôvodom väzby vyjadril najprv sťažovateľ 2, sudca pre prípravné konanie udelil slovo jeho obhajcovi. Ten sa vyjadril k návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby, pričom potom, ako sudca pre prípravné konanie usúdil, že prednes obhajcu nesúvisí s účelom aktuálneho výsluchu, tento prednes zastavil. Neskôr bol k zákonnosti väzby vypočutý aj sťažovateľ 1, pričom sudca pre prípravné konanie udelil slovo aj jeho obhajcovi, ktorý sa k zákonnosti väzby sťažovateľa 1 vyjadril, pričom taktiež bol upozornený sudcom pre prípravné konanie, že jeho prednes vybočuje z rámca predmetného úkonu.

Po vypočutí sťažovateľov a ďalších obvinených sudca pre prípravné konanie vyhlásil uznesenie, v ktorom okrem iného konštatoval, že na základe návrhu prokurátora špeciálnej prokuratúry sa väzba sťažovateľov predlžuje do 31. marca 2011.

Proti výroku uznesenia špecializovaného trestného súdu, ktorým bola lehota trvania väzby predĺžená, podali sťažovatelia hneď po vyhlásení uznesenia do zápisnice sťažnosť.

Zo zápisnice špecializovaného trestného súdu nevyplýva, aby sťažovatelia žiadali o svoje vypočutie aj pred senátom druhostupňového súdu.

O sťažnostiach sťažovateľov rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Tost 47/2010 z 20. decembra 2010 tak, že ich zamietol.

V zmysle § 72 ods. 2 Trestného poriadku pred rozhodnutím o väzbe musí byť obvinený vypočutý; o čase a mieste výsluchu sa vhodným spôsobom upovedomí prokurátor,

obvinený a jeho obhajca, ak je dosiahnuteľný. Predseda senátu alebo sudca pre prípravné konanie vypočuje obvineného, a potom umožní prísediacim alebo sudcom, prokurátorovi a obhajcovi položiť obvinenému otázky týkajúce sa rozhodnutia o väzbe; bez výsluchu obvineného možno rozhodnúť o väzbe len vtedy, ak obvinený výslovne požiadal, aby sa konalo v jeho neprítomnosti alebo ak zdravotný stav obvineného neumožňuje jeho výsluch... Návrhy a žiadosti prokurátora sa bezodkladne doručia obvinenému a žiadosti obvineného alebo iných osôb podané v jeho prospech prokurátorovi tak, aby sa k nim prokurátor a obvinený mali možnosť pred rozhodnutím o väzbe vyjadriť; to platí aj o dôvodoch, pre ktoré má súd rozhodnúť o predĺžení celkovej lehoty väzby podľa § 76a.

Z citovaného ustanovenia Trestného poriadku jednoznačne vyplýva, že obvinený musí byť pred rozhodnutím o väzbe vypočutý a zároveň má právo poznať obsah návrhov či žiadostí prokurátora, aby mal možnosť sa k nim pred rozhodnutím o väzbe vyjadriť.

V namietanom prípade boli sťažovatelia pred rozhodnutím o predĺžení lehoty trvania väzby vypočutí sudcom pre prípravné konanie špecializovaného trestného súdu. Ešte predtým, než im bolo umožnené vyjadriť sa k návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby, prokurátor špeciálnej prokuratúry predložil sudcovi pre prípravné konanie doplnenie návrhu, ktorý bol následne predložený sťažovateľom, ďalším obvineným a ich obhajcom s poskytnutím dostatočného priestoru na oboznámenie sa s jeho obsahom. Až následne sudca pre prípravné konanie prišiel k výsluchu sťažovateľov.

Podstatnou súčasťou procesných záruk v konaní podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru v prípadoch, keď pozbavenie osobnej slobody dotknutej osoby spadá pod čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, je aj osobná prítomnosť obvineného v konaní pred súdom umožňujúca mu osobne sa k veci vyjadriť, pretože sama osebe predstavuje významnú garanciu rešpektovania práv obvineného (obdobne napr. III. ÚS 84/06, I. ÚS 352/06, II. ÚS 315/06) a za určitých okolností môže predstavovať nevyhnutný predpoklad na rešpektovanie základných procesných garancií uplatniteľných vo veciach týkajúcich sa pozbavenia osobnej slobody väzbou (kontradiktórnosti konania a „rovnosti zbraní“).

Rozhodnutie súdu bez osobnej účasti obvineného v konaní týkajúcom sa preskúmania zákonnosti jeho väzby nemusí v každom jednotlivom prípade predstavovať zásah do základných práv a slobôd obvineného. Rešpektovanie práv zaručených v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru vyžaduje, aby v priebehu väzby obvineného bola procesná záruka spočívajúca v jeho možnosti byť osobne prítomný v konaní pred súdom a osobne sa k veci vyjadriť rešpektovaná v rámci periodickej súdnej kontroly väzby (v rámci konaní spadajúcich pod režim čl. 5 ods. 4 dohovoru) v primeraných (t. j. v relatívne krátkych) časových intervaloch. Osobná prítomnosť obvineného v konaní pred súdom je nevyhnutná vždy, keď to vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu vyžaduje povaha skutočností (tvrdení a skutkových okolností), ktoré majú byť predmetom posúdenia súdom, alebo ak vzhľadom na procesnú situáciu a povahu prerokúvaných skutočností je zabezpečenie osobnej prítomnosti obvineného nevyhnutným predpokladom rešpektovania kontradiktórnosti konania a princípu „rovnosti zbraní“ (obdobne III. ÚS 34/07, III. ÚS 226/07).

Vychádzajúc z citovanej judikatúry, ako aj zo skutkového stavu dospel ústavný súd k záveru, že samotnou skutočnosťou, že sťažovatelia neboli vypočutí bezprostredne pred rozhodnutím najvyššieho súdu o predĺžení lehoty trvania väzby, nemohlo dôjsť k porušeniu ich práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru. Vzniknutú situáciu je potrebné vnímať vo svetle všetkých okolností daného prípadu. V tomto smere je rozhodujúce, že sťažovatelia boli k dôvodom svojej väzby vypočutí 13. decembra 2010, to znamená týždeň pred neverejným zasadnutím najvyššieho súdu. Podľa názoru ústavného súdu skutočnosť, že sťažovatelia boli k dôvodom svojej väzby vypočutí v krátkom časovom úseku (1 týždeň) pred rozhodovaním najvyššieho súdu, spĺňa aj parametre zákonnosti a ústavnosti kladené na periodickú kontrolu zákonnosti väzby zahŕňajúcu aj procesné záruky súvisiace s osobnou prítomnosťou osoby, o ktorej osobnú slobodu ide, v konaní pred všeobecným súdom.

Na základe uvedeného ústavný súd sťažností sťažovateľov v týchto častiach odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vo zvyšných častiach sťažností sťažovatelia namietali porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tost 47/2010 z 20. decembra 2010, pretože toto uznesenie považovali za nedostatočne odôvodnené. Zároveň spochybňovali dôvodnosť svojho trestného stíhania, pretože podľa ich názoru sú dosiaľ zadovážené dôkazy, ktoré majú údajne svedčiť o spáchanej trestnej činnosti, veľmi neisté.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že pri rozhodovaní o zákonnosti väzby sa na dodržanie procesných záruk kladie mimoriadny dôraz. Medzi tieto záruky nepochybne patrí právo osoby predložiť súdu argumenty a vyjadrenia proti svojmu ponechaniu vo väzbe (napr. III. ÚS 84/06, III. ÚS 291/06), ako aj právo osoby na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (obdobne napr. III. ÚS 374/09).

Z obsahu sťažností a ich príloh ústavný súd zistil, že uznesením sudcu pre prípravné konanie špecializovaného trestného súdu sp. zn. Tp 17/2010 z 13. decembra 2010 bolo rozhodnuté o viacerých skutočnostiach (napr. o predĺžení lehoty trvania väzby, o neprijatí písomného sľubu, o zamietnutí žiadostí o prepustenie z väzby a podobne) týkajúcich sa viacerých obvinených, pričom vo vzťahu k sťažovateľom bolo rozhodnuté len o návrhu prokurátora špeciálnej prokuratúry na predĺženie lehoty trvania väzby, a to tak, že ich väzba bola predĺžená do 31. marca 2011.

Z uznesenia špecializovaného trestného súdu vyplýva, že sťažovatelia sú trestne stíhaní za rozmanitú obzvlášť závažnú trestnú činnosť.

Sudca pre prípravné konanie špecializovaného trestného súdu v uznesení sp. zn. Tp 17/2010 z 13. decembra 2010 uviedol, že 29. novembra 2010 mu bol doručený návrh prokurátora špeciálnej prokuratúry na predĺženie lehoty trvania väzby na sťažovateľov, ako

aj ďalších obvinených. Podľa neho sa prokurátor v návrhu odvolal na rozsah a obťažnosť trestnej veci (16 skutkov), ktorej vyšetovanie nebolo možné dosiaľ ukončiť, pričom poukázal na to, že dôvodnosť trestného stíhania sťažovateľov a spoluobvinených je potvrdená vykonanými dôkazmi. Prokurátor špeciálnej prokuratúry argumentoval tým, že v ďalšom priebehu vyšetovania je potrebné vykonať ďalšie dôkazy, posúdiť a vyhodnotiť návrhy obhajoby, poukázal aj na to, že je predpoklad, že dôjde k vzneseniu obvinenia ďalším osobám. Okrem toho prokurátor dal do pozornosti skutočnosť, že v tejto trestnej veci ide o viacerých obvinených, poškodených a viacero skutkov, a preto predĺženie lehoty väzby u sťažovateľov a ďalších obvinených do 31. mája 2011 považoval za opodstatnené.

Sudca pre prípravné konanie špecializovaného trestného súdu v odôvodnení uznesenia sp. zn. Tp 17/2010 z 13. decembra 2010 okrem iného konštatoval:

«Na tomto mieste je potrebné uviesť, že v tomto štádiu konania súd - sudca pre prípravné konanie nerozhoduje o vine a treste obvinených tak, ako je tomu na hlavnom pojednávaní. V tomto štádiu konania stačí dôvodnosť podozrenia, že obvinení mali spáchať trestnú činnosť konaním tak, ako je to spomenuté v uznesení o vznesení obvinenia. Doposiaľ zadovážené dôkazy, a to výsluchy svedkov a poškodených vo výraznej miere dobre korešpondujú s obsahom výpovede chráneného svedka R. G., navzájom sa v zásade dopĺňajú. Niet teda iba jediného usvedčujúceho dôkazu v takej rozsiahlej veci, ako je výpoveď R. G., ako to tvrdia obvinení. Žiaden zo zadovážených dôkazov zásadnou mierou nevyvrátil dôvodnosť podozrenia zo stíhanej trestnej činnosti ani u jedného z obvinených.

Čo sa týka dôvodnosti väzby obvinených podľa ustanovenia § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, hrozí im v prípade uznania viny zo stíhanej trestnej činnosti uloženie vysokého trestu odňatia slobody až doživotia. Zo spôsobu fungovania členov zločineckej skupiny možno dôvodiť záver, že existuje dôvodná obava, smerujúca k riziku úteku, alebo riziku skrývania sa (§ 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku). Táto obava je zatiaľ podložená najmä výpoveďami svedka R. G...

Okrem toho nemožno prehliadnuť aktivity vyplývajúce z výpovede obvineného B. Ž. z 12. októbra 2010 aj o tom, ako sa ho snažil obvinený A. B. ovplyvňovať. Táto výpoveď poukazuje na praktiky ovplyvňovania osôb, ako sa majú správať tým „vhodným“ spôsobom. Stále trvá reálna hrozba toho, že v prípade prepustenia niektorých z členov skupiny na

slobodu, táto sa dokáže znovu veľmi rýchlo vrátiť späť ku svojej pôvodnej činnosti. Vzhľadom na demonštratívne prejavy sily, na násilie, na hrozby rôznymi ujmami, na podpaľovanie, na vydieračský únos, niet pochybností o tom, že stále trvajú obavy z ovplyvňovania svedkov a poškodených, ale aj niektorých z obvinených, čím je daný dôvod väzby u všetkých obvinených spomenutých vo výrokovvej časti tohto uznesenia aj podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku (s výnimkou obvineného K. S...).

Vzhľadom na rozsah páchanej trestnej činnosti a obdobie, počas ktorej bola trestná činnosť spáchaná, s poukazom aj na obžaloby podávané za inú trestnú činnosť proti obvineným, niet pochybností o tom, že v prípade prepustenia obvinených na slobodu je úplne reálna hrozba, že budú pokračovať v páchaní trestnej činnosti, lebo počas dlhej doby, ako je zistiteľné z obsahu vyšetrovacieho spisu, sa neživilí riadnym spôsobom, ale prostriedky na obživu získavali páchaním trestnej činnosti. Na tomto mieste opäť treba poukázať na výpoveď svedka R. G. Tento svedok aj v tomto smere podrobne vypovedal o tom, ako boli členovia skupiny platení, z akých prostriedkov, ako sa peniaze rozdeľovali, kto komu dával výplatu. Všetko zatiaľ nasvedčuje tomu, že členovia zločineckej skupiny nemali stále zamestnanie a ich zdroj obživy mal zrejme pochádzať najmä z trestnej činnosti. Preto zostala zachovaná aj obava z pokračovania v páchaní trestnej činnosti, teda dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku...

Od prechádzajúceho rozhodovania o predĺžení lehoty trvania väzby boli nepochybne vykonané ďalšie úkony, o čom svedčí aj predloženie nového zväzku vyšetrovacieho spisu označeného ako č. 13. Objektívne sa teda zmenil stav zisťovania skutkového stavu veci oproti augustu 2010. Preto je potrebné zvažovať, či argumentácia prokurátora uvedená v návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby je nielen rozumná, a presvedčivá, ale aj smerujúca k zisteniu skutkového stavu veci tak, ako to vyžaduje ustanovenie § 2 ods. 10 Trestného poriadku. V tomto smere sudca pre prípravné konanie nezistil nič také, čo by naznačovalo, že postup vo vyšetrovaní nie je celkom v súlade s ustanovením § 2 ods. 10 Trestného poriadku. ...

Možno súhlasiť s argumentáciou prokurátora v tom, že konanie prebieha plynulo. Rozsah dôkazov, ktoré treba vykonať, podľa názoru sudcu pre prípravné konanie by nemalo vyžadovať dobu až 5 mesiacov, ako to požadoval prokurátor vo svojom návrhu. Zisťovanie skutkového stavu veci nemôže byť na ujmu ktoréhokolvek z obvinených. Preto napriek počtu

obvinených a počtu stíhaných skutkov treba dbať na to, aby dôkazy v tejto veci boli vykonávané naozaj prednostne a urýchlene, ako sa toho domáhajú obvinení a ako to vyžaduje vyššie citované ustanovenie Trestného poriadku. Orgány činné v trestnom konaní musia byť preto ešte aktívnejšie, musia sa snažiť získať požadované dôkazy podstatne skôr ako za 5 mesiacov. Preto sudca pre prípravné konanie predĺžil lehotu trvania väzby u všetkých obvinených iba o tri mesiace, teda do 31. marca 2011. Takéto predĺženie sa v terajšom štádiu prípravného konania javí ako primerané a rozumné na to, aby všetky potrebné dôkazy na riadne zistenie skutkového stavu veci boli získané a vyhodnotené.»

Proti tomuto uzneseniu podali sťažovatelia sťažnosti, o ktorých rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Tost 47/2010 z 20. decembra 2010 tak, že ich zamietol.

V odôvodnení svojho rozhodnutia najvyšší súd uviedol, že sťažovateľ 1 svoju sťažnosť proti prvostupňovému uzneseniu zdôvodnil tak, že „súd je povinný striktne diferencovať obvinených a skutky, ktoré sa im pripisujú a s tým aj súvisiace dôvody väzby. Výpovede svedkov a obvinených ku skutku č. 6 nepreukazujú jeho spoluúčasť na predmetnom konaní a ani iné dôkazy nepreukazujú nutnosť zotrvania vo väzbe.“.

Podľa najvyššieho súdu sťažovateľ 2 vytykal špecializovanému trestnému súdu tú skutočnosť, že v rámci prípravného konania nebol zabezpečený žiadny dôkaz, ktorý by ho usvedčoval zo spáchania trestnej činnosti, v tejto súvislosti spochybnil výpoveď chráneného svedka a dodal, že uznesenie súdu prvého stupňa neobsahuje žiadnu novú skutočnosť, ktorá by odôvodňovala predĺženie lehoty trvania jeho väzby.

Najvyšší súd v relevantnej časti odôvodnenia uznesenia sp. zn. 1 Tost 47/2010 z 20. decembra 2010 konštatoval:

„V prvom rade je potrebné konštatovať, že sudca pre prípravné konanie v odôvodnení napadnutého uznesenia podrobne a jasne zdôvodnil na základe akých záverov trvajú dôvody väzby u všetkých obžalovaných v súčasnosti. Predmetné rozhodnutie korešponduje s predchádzajúcimi vo veci vydanými rozhodnutiami o väzbe, pričom žiadne podstatné zmeny v uvedených smeroch nenastali...“

Konajúci senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky primárne poukazuje aj na aktuálnosť skôr publikovaných rozhodnutí súdmi oboch druhov a stupňov v tejto trestnej veci, a to z hľadísk záverov o nutnosti väzby obvinených. ...

Zo skutočností zadokumentovaných v spise je zrejmé, že dôkazy, ktoré boli doposiaľ zadovážené, nespochybnili dôvodnosť podozrenia voči všetkým obvineným z toho, že mali spáchať trestnú činnosť tak, ako je to spomenuté v uznesení o vznesení obvinenia.

Dôvodná obava, že prepustením obvinených na slobodu hrozí, že budú pokračovať v trestnej činnosti, mariť výsledky jej objasňovania pre hrozbu vysokých trestov sa môžu stať nedosiahnuteľnými pre účely trestného stíhania, stále trvá...

Najvyšší súd taktiež nezistil žiadne také prietahy v doterajšom konaní, ktoré by odôvodňovali konštatovanie, že doba, ktorá uplynula od vzatia obvinených do väzby je neúmeraná vecnej i formálnej obťažnosti veci. Možno konštatovať, že súdne konanie prebieha plynulo a v ďalšej fáze vyšetrovania bude potrebné vykonať najmä analýzy znaleckých posudkov, správ z daňových úradov, odpočutých telefonických hovorov a predvolať na výsluch poškodených a svedkov.“

Ústavný súd zistil, že špecializovaný trestný súd, s ktorého závermi sa stotožnil aj najvyšší súd, konštatoval, že podkladom na predĺženie lehoty trvania väzby sťažovateľov z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku (úteková väzba) je aj v súčasnej dobe skutočnosť, že obaja sú stíhaní za obzvlášť závažnú trestnú činnosť, hrozí im vysoký trest odňatia slobody a vzhľadom na spôsob fungovania zločineckej skupiny, ktorú tvorili, existuje dôvodná obava, že by sa mohli vyhýbať trestnému stíhaniu. Toto tvrdenie súd prvého stupňa zaujal s odkazom na obsah jednej zo svedeckých výpovedí.

Vo vzťahu k dôvodom kolúznej väzby [§ 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku] sa najvyšší súd opäť stotožnil s argumentmi prednesenými súdom prvého stupňa. V tejto súvislosti súd prvého stupňa poukázal na praktiky zaužívané medzi členmi zločineckej skupiny, na už existujúci prípad vzájomného ovplyvňovania, keď z výpovede jedného z obvinených bolo zistené, že sťažovateľ 2 sa ho snažil ovplyvňovať. Na tomto mieste súd prvého stupňa vyzdvihol charakter správania spoluobvinených v zločineckej skupine, s čím podľa jeho názoru súvisí aj dôvodný predpoklad, že prepustením sťažovateľov a ďalších

obvinených na slobodu by sa takáto zločinecká skupina dokázala vrátiť k páchaniu trestnej činnosti. Podľa názoru špecializovaného trestného súdu práve povaha a závažnosť dosiaľ spáchanej trestnej činnosti sú predpokladom, že obava z ovplyvňovania svedkov, poškodených, ale aj niektorých obvinených stále trvá.

Najvyšší súd sa stotožnil aj s názorom súdu prvého stupňa súvisiacim s dôvodmi preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. V tejto súvislosti bolo poukázané na to, že prepustením sťažovateľov a ďalších obvinených na slobodu by vznikla reálna hrozba, že by mohli pokračovať v doterajšej trestnej činnosti. Súdy vychádzali z toho, že vykonaným dokazovaním, hlavne z výpovede jedného zo svedkov, je zrejmé, že pred vzatím do väzby sa sťažovatelia neživilí bežným spôsobom, ale príjmy si zadovážovali z páchania trestnej činnosti. Svedok dokonca presne popísal spôsob odmeňovania členov zločineckej skupiny.

Okrem toho, že najvyšší súd sa stotožnil so závermi súdu prvého stupňa, poukázal aj na skoršie väzobné rozhodnutia prijaté v tejto trestnej veci a konštatoval, že okolnosti v nich uvedené sú aktuálne aj v súčasnom štádiu trestného konania.

Najvyšší súd súčasne vyslovil, že v danej veci bude potrebné vykonať ešte ďalšie dôkazy pre účely náležitého zistenia skutkového stavu, pričom si osvojil názor súdu prvého stupňa, že väzbu sťažovateľov a ďalších obvinených je potrebné predĺžiť do 31. marca 2011, a nie až do 31. mája 2011, ako navrhoval prokurátor špeciálnej prokuratúry. Druhostupňový súd sa vyjadril aj k tomu, či v postupe orgánov činných v trestnom konaní nedochádza k zbytočným priet'ahom. V tejto súvislosti dospel k záveru, že takáto okolnosť zistená nebola.

Úlohou ústavného súdu je zistiť, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd. Pri odôvodnení predĺženia lehoty trvania väzby sťažovateľov sa najvyšší súd stotožnil s názorom špecializovaného trestného súdu a poukázal aj na aktuálnosť skorších väzobných

rozhodnutí. Ústavný súd uvádza, že spôsob takejto formulácie odôvodnenia z hľadiska jeho preskúmateľnosti považuje za prípustný, keďže jeho obsahom boli skutočnosti, ktoré boli sťažovateľom známe z obsahu rozhodnutí, na ktoré sa súd druhého stupňa odvolal (obdobne napr. III. ÚS 241/07, III. ÚS 271/07, II. ÚS 131/08).

Ústavný súd okrem toho zastáva názor, že doterajšia dĺžka trvania väzby u sťažovateľov vzhľadom na spáchanie obzvlášť závažnej trestnej činnosti, z ktorej sú obvinení, nemôže byť vo všeobecnosti považovaná za neprimerane dlhú (od 16. februára 2010), a to aj s prihliadnutím na okolnosti tohto prípadu (rozsiahle dokazovanie), ako aj vzhľadom na doterajšie dodržanie zákonných lehôt podľa § 76 Trestného poriadku, keď väzba v prípravnom konaní môže v prípade oboch sťažovateľov trvať až 25 mesiacov. Dosiaľ bola lehota trvania ich väzby predĺžená do 31. marca 2011, čo znamená, že sťažovatelia by do tohto dátumu boli vo väzbe 13 mesiacov a 15 dní.

V súvislosti s námietkami sťažovateľov o tom, že v ich prípade nie sú dané dôvody väzby, ako aj o tom, že dôvody väzby sú u nich posudzované všeobecne v spojení s ďalšími obvinenými, ústavný súd uvádza, že ak ide o trestnú vec, kde vystupujú viacerí obvinení, ktorí spoločne participovali na trestnej činnosti, dôvody ich väzby, ako aj skutkové okolnosti môžu byť u viacerých, prípadne všetkých obvinených rovnaké, a teda aj spoločné. Samozrejme, že tieto dôvody musia byť konkrétne. Na tomto mieste považuje ústavný súd za potrebné uviesť, že najvyšší súd odvolávajúci sa na skoršie rozhodnutia prijaté v tejto veci prísne nešpecifikoval skutkové okolnosti dôvodov väzby sťažovateľov, ale na druhej strane vychádzajúc z rozhodnutia súdu prvého stupňa uviedol dostatočné a konkrétne skutočnosti opierajúce sa o výsluch svedka, doterajšie správanie obvinených, ako aj ostatné dosiaľ vykonané dokazovanie. Vzhľadom na presvedčivosť uvádzaných skutkových okolností a právnych dôvodov sa ústavný súd nedomnieva, aby závery najvyššieho súdu boli výsledkom jeho domýšľania alebo nekontrolovaných predstáv vyúsťujúcich do svojvôle, a tým aj do porušenia základného práva sťažovateľov podľa čl. 17 ods. 5 ústavy a ich práva podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru.

Po preskúmaní spôsobu a rozsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a s ohľadom na dôvody, ktoré sťažovatelia uviedli vo svojich sťažnostiach, ústavný súd konštatuje, že z tohto rozhodnutia nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvoľu alebo takú aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Ústavný súd sa vzhľadom na uvedené skutočnosti nedomnieva, že by skutkové alebo právne závery najvyššieho súdu bolo možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s označenými článkami ústavy a dohovoru.

Navyše o tom, že najvyšší súd sa k posudzovaniu zákonnosti väzby sťažovateľov postavil zodpovedne, svedčí aj skutočnosť, že sa dôsledne oboznámil so spisom, skutkovými okolnosťami, dosiaľ vykonaným dokazovaním a potrebou vykonania ďalších dôkazov, z čoho vyvodil záver, že väzbu sťažovateľov nie je nutné predlžovať až do mája 2011, ale že adekvátne sa javí jej predĺženie do konca marca 2011. Podľa názoru ústavného súdu tieto zistenia sú dostatočným prejavom toho, že najvyšší súd nepodcenil význam základného práva na osobnú slobodu a väzbu sťažovateľov predĺžil len do toho okamihu, do ktorého sa jej predĺženie javilo ako rozumné a potrebné. Tým možno vylúčiť pochybnosti, že najvyšší súd rozhodol o zákonnosti väzby sťažovateľov rutinne bez zohľadnenia konkrétnych okolností celého prípadu.

Ústavný súd sa zároveň nedomnieva, aby tým, že najvyšší súd v napadnutom uznesení namiesto termínu výsluch obvinených, po ktorom sa rozhodovalo o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby, použil termín hlavné pojednávanie, alebo tým, že termín prípravné konanie zamenil pojmom súdne konanie, nezvládol uplatnenie svojej právomoci. Vo svetle okolností celého prípadu, ako aj s prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu je ústavný súd toho názoru, že ide o také nepatrné nedostatky, zrejmé chyby v písaní, ktoré nemajú žiaden vplyv na porušenie práv sťažovateľov.

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosti sťažovateľov v týchto častiach už na predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Keďže ústavný súd sťažnosti odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľov v nich uvedenými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. apríla 2011